

PRÍRODNÉ OPATRENIA NA ZADRŽIAVANIE VODY PROSPIEVAJÚCE SPOLOČNOSTI AJ EKONOMICKÝM ZÁUJMOM

Úvod

Prírodné opatrenia na zadržiavanie vody sú trvaloudržateľným a ekonomicky výhodným prístupom k menežmentu vodných ekosystémov. Ich realizáciou sa dosahujú nie len stanovené legislatívne ciele ale zlepšujú sa aj životné podmienky pre obyvateľov. Tieto opatrenia by mali byť uplatňované najmä v rámci protipovodňových plánov a plánov pre menežment povodí riek. Existuje viacero finančných zdrojov a programov na podporu realizácie týchto opatrení, niektoré sú uvedené nižšie.

Zdroj: Synthesis document n°11. Financing Natural Water Retention Measures (NWRM). How can NWRM be financed? Office International de l'Eau (OIEau).

Dostupné na: <http://www.nwrm.eu>.

Opatrenia	Finančné zdroje	Príklady
Zasypanie odvodňovacích kanálov a rigolov za účelom zvýšenia hladiny vody. Výsadba brehovej vegetácie - stromy a kry / Zalesňovanie Obnova / Tvorba mokradí Tvorba ochranných pásov Obnova prirodzeného meandrovania riečnych tokov Obnova / Tvorba rybníkov Obnova / menežment / ochrana povodí riek Súvislé lesné porasty Živé ploty	Spoločná poľnohospodárska politika (CAP), Pilier 2 (Program rozvoja vidieka) - Agro-environmentálne opatrenia - Nепrevádzkové investičné opatrenia - Platby do sústavy Natura 2000 a platby súvisiace so Smernicou o vodách 2000/60/EC - Lesnícke opatrenia - Prvotné zalesňovanie poľnohospodárskej pôdy	Opatrenia v rámci tzv. ozeleňovania priamych platieb; revitalizačné opatrenia ako príklad menežmentu krajinných prvkov (stromy, živé ploty, brehová vegetácia, kamenné múriky a terasy, rybníky).

Opatrenia	Finančné zdroje	Príklady
Revitalizácia tokov Obnova mokradí Obnova lesných porastov	LIFE	V rámci projektu LIFE Lužné lesy sa obnovilo 11 lužných a mokraďových biotopov, vrátane 5 lesných biotopov. Opatrenia zahŕňali odstránenie nelegálnych skládok a nepôvodných druhov a kultiváciu mladých lesných porastov.
Obnova ekosystémov Krajinné a urbánne plánovanie a plánovanie v rámci povodí Adaptácia na klimatické zmeny (zahŕňa viacero opatrení na prírodné zadržiavanie vody v prostredí)	Európsky fond pre regionálny rozvoj (ERDF)	Projekt „Zvýšenie schopnosti zadržiavať vodu a prevencia pred povodňami a extrémnym suchom v nížinných lesoch“, financovaný v rámci poľského Operačného programu environmentálne priority. Projekt bol zameraný na optimálne opatrenia na zadržiavanie vody, najmä budovanie a obnovu niekoľkých tisícok záchytných systémov v nížinných lesoch v Poľsku.
Obnova Opatrenia na zadržiavanie vody Zelená štruktúra v mestách	Národné zdroje	Seine-Normandie Agency (Francúzsko) finančne podporuje realizáciu opatrení v rámci Smernice o vodách, ako je zakladanie rybníkov, vypásanie jarkov a používanie vodupriepustných typov dlažby. Súkromným investorom ponúka vyššie dotácie na realizáciu prírodných opatrení na zachytávanie vody: 60-70% v porovnaní s 20-40% pre opatrenia v rámci tzv. šedej infraštruktúry, ako aj 60% dotácie na vykúpenie pozemkov z dôvodu realizácie týchto prírodných opatrení.

Opatrenia	Finančné zdroje	Príklady
<p>Obnova Trvalodržateľné mestské odvodňovacie systémy Zelená infraštruktúra v mestách</p>	<p>Nástroj na financovanie prírodného kapitálu (NCFE)</p>	<p>NCFE je financovaný Európskou investičnou bankou a LIFE fondom. Podporuje projekty zamerané na ochranu prírodného kapitálu za účelom vytvárania ziskov alebo šetrenia nákladov. V rámci nástroje je možné financovať aj prírodné opatrenia na zadržiavanie vody.</p>
<p>Zalesňovanie Obnova Cielená výsadba zelene na zachytávanie zrážok</p>	<p>Platby pre ekosystémové služby (PES)</p>	<p>Bosco Limite realizovalo zalesňovanie v poľnohospodársky intenzívne využívannej oblasti za účelom zvýšenia schopnosti krajiny zachytávať zrážkovú vodu a zlepšiť schopnosť obnovovania zásob podzemnej vody využívannej v mestách Benátky a Vicenze v provincii Padova v Taliansku. Ponúklo tak alternatívny konkurencieschopný zdroj príjmov pre vlastníkov pôdy využitej na zalesnenie vo forme 10-ročných zmlúv (poskytovanie vodných zdrojov, zachytávanie CO₂ a využívanie energie z drevnej hmoty).</p>
<p>Cielená výsadba zelene na zachytávanie zrážok</p>	<p>Fondy na ochranu a menežment vodných zdrojov (kapitálové príspevky od stakeholderov zapojených do menežmentu povodí)</p>	<p>FONAG (Fondo para la Protección del Agua) fond bol založený v Ekvádore za účelom ochrany vodných zdrojov rieky Guayllabamba pre mesto Quito a ďalšie susedné okresy. Do fondu prispievajú významní spotrebitelia vody v oblasti (poskytovatelia hygienických služieb, energie, súkromné pivovary a firmy predávajúce pitnú vodu vo fľašiach, organizácie zamerabú na ochranu prírody). V rámci fondu je financované zalesňovanie, výsadba brehovej vegetácie, monitoring, budovanie kapacít a komunikačné aktivity.</p>

Opatrenia	Finančné zdroje	Príklady
<p>Ochranné pásy okolo vodných tokov</p> <p>Prevenca pred pôdnou eróziou</p> <p>Prevenca pred silným zhutňovaním pôdy</p> <p>Ochrana zdrojov vody na zavlažovanie</p>	Označovanie výrobkov a produktov	Food Alliance je mimovládna organizácia z US, ktorá vydáva certifikáty pre farmárov, spracovateľov a distribútorov potravín a ich produkty vytvorenú trvaloudržateľnými postupmi. Na získanie certifikátu je potrebné splniť niekoľko kritérií súvisiacich s podmienkami chovu zvierat, pracovnými podmienkami pre zamestnancov, minimálnym využívaním chemických prostriedkov a šetrným využívaním vodných zdrojov. Vhodné postupy sú opísané v návodoch a príručkách.
Obnova	Bio-uhlíkové obchodovanie	MoorFuture funguje od roku 2012 ako dobrovoľný uhlíkový trh vedený dvoma spolkovými krajinami v Nemecku - Mecklenburg Západné Pomoransko a Brandenburg. Doposiaľ bolo súkromným subjektom predaných takmer 10 tisíc certifikátov. Cena 1 tony CO ₂ emisií sa pohybuje medzi 50 až 70 EUR. Zisk sú investované do obnovy a ochrany rašelinísk, čím organizácia MoorFutures podporuje okrem iného aj ochranu vodných zdrojov.

Zhrnutie

Prírodné opatrenia na zadržiavanie vody a ich realizácia prinášajú prospech ekonomike, spoločnosti aj životnému prostrediu. Je možné ich financovať z rôznych zdrojov EÚ ale aj zo súkromných zdrojov. Realizácia týchto opatrení je podporovaná príslušnou legislatívou EÚ aj vďaka ich trvalej udržateľnosti a vysokej efektívnosti.

Za účelom zvýšenia financovania týchto opatrení by mal budúci rozpočet EÚ klást' väčší dôraz na potrebu adaptácie na klimatické zmeny a ochranu prírodného prostredia. Aj preto je tu návrh prijať záväzok a stanoviť 20% budúceho rozpočtu EÚ práve na realizáciu takýchto opatrení.

Ako Vám môžeme pomôcť?

CEEweb for Biodiversity je organizácia s bohatými skúsenosťami v oblasti budovania modrej a zelenej infraštruktúry, vrátane tvorby legislatívy a realizácie konkrétnych projektov.

Na stránke www.ceeweb.org/green-infrastructure/ nájdete zaujímavé články a videá o tejto problematike.

Môžete tiež priamo kontaktovať pani Moniku Kotulak (kotulak@ceeweb.org), odborníčku na oblasť Natura 2000 a ochranu vôd.

